

STEM YONDASHUVI ASOSIDA DARS TASHKIL ETISH

Xurshidaxon Nasridinova Abdumo'minova

Andijon viloyati Buloqboshi tumani

12-umumta'lim maktabining boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada STEM yondashuvi asosida dars tashkil etish masalalari haqida mulohaza yuritilgan.

Kalit so'zlar: STEM, ta'lim, dars, muammo, tajriba, hamkorlik.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) yondashuvi — o'quvchilarda ijodiy fikrlash, muammo yechish, tahlil qilish va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan eng samarali metodlardan biridir. Boshlang'ich ta'lim bosqichida STEM yondashuvi orqali darslarni tashkil etish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, ular fanlarni amaliy jihatdan o'rganib, bir-biri bilan bog'lay olish imkoniyatini beradi.

STEM yondashuvi o'quvchilarga faqat bilim berish bilan cheklanmay, tajriba va eksperimentlar orqali yangi bilimlarni kashf qilish imkoniyatini yaratadi. Shu bois, har bir boshlang'ich sinf o'qituvchisi darslarni STEM tamoyillari asosida rejalashtirib o'tkazishi muhimdir.

Asosiy qism

1. STEM yondashuvining mohiyati

STEM yondashuvi fanlarni integratsiyalash orqali o'quvchilarga kompleks muammolarni hal qilishni o'rgatadi. Boshlang'ich sinfda bu yondashuv quyidagi tamoyillar asosida amalga oshiriladi:

Muammo yechish — darsda o'quvchilarga kichik, real hayotdan olingan muammolar beriladi.

Amaliy tajriba — matematik, tabiiy fan yoki texnologiya elementlari orqali tajribalar o'tkaziladi.

Hamkorlik va muloqot — o'quvchilar guruhlarda ishlash orqali bilim almashadi va birgalikda yechim topadi.

2. Darsni tashkil etish bosqichlari

1. Mavzuni tanlash va muammo yaratish — o'quvchilarning kundalik hayotidan misol keltiriladi.

2. Amaliy faoliyatni rejalashtirish — tajriba yoki loyiha ishlari tayyorlanadi.

3. Natijalarni tahlil qilish — o'quvchilar natijalarni baholash va muhokama qilishadi.

4. Xulosa chiqarish va kengaytirish — o'quvchilar o'z natijalarini taqdim qiladi, boshqa fanlar bilan bog'lanish imkoniyatini ko'radi.

3. Boshlang'ich sinfda STEM misoli

Date: 29th October-2025

Masalan, 3-sinf “Tabiat va Texnologiya” fanida dars quyidagicha o‘tkazilishi mumkin:

Muammo: Qanday qilib uyda tabiiy sharoitda “mini bog” yaratish mumkin?

Faoliyat: O‘quvchilar kichik loylardan o‘simlik ekishadi, suv va yorug‘lik sharoitini nazorat qilishadi.

Natijalarni tahlil qilish: O‘simliklar o‘sishi, ildizlarning rivojlanishi kuzatiladi.

Xulosa: O‘quvchilar bog‘ yaratish jarayonida fanlarni birlashtirib ishlashni o‘rganadi.

4. Afzalliklari

O‘quvchilar ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi.

Fanlarni amaliy jihatdan o‘rganish orqali bilim mustahkamlanadi.

Hamkorlik va muloqot ko‘nikmalari shakllanadi.

Motivatsiya oshadi, darslar qiziqarli va interaktiv bo‘ladi.

Xulosa

STEM yondashuvi asosida dars tashkil etish — boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi uchun samarali metod bo‘lib, u o‘quvchilarning bilimini amaliy tajriba orqali oshiradi, ijodiy va tahliliy ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Darsni rejalashtirishda muammoli vaziyatlar yaratish, tajriba va loyiha ishlari o‘tkazish, natijalarni tahlil qilish orqali o‘quvchilarda mustaqil fikrlash va muammo yechish qobiliyati shakllanadi.

STEM yondashuvi bilan tashkil etilgan darslar nafaqat fan bilimini oshiradi, balki ijodiy va innovatsion fikrlashni rag‘batlantiradi, boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun qiziqarli va samarali ta’lim muhiti yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Beheshti, M. “STEM Education in Early Years”, International Journal of Education, 2021.
2. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi, 2023.
3. www.stemeducation.org – STEM Education Resources.
4. www.edu.uz – O‘zbekiston Respublikasi ta’lim rasmiy sayti.

